

1.Latvijas Lauku kopienu parlamenta

REZOLŪCIJA

Preiļos, 2013.gada 8.jūnijā

2013.gada 7.-8.jūnijā Preiļu, Aglonas, Līvānu, Riebiņu un Vārkavas novados uz 1.Latvijas Lauku kopienu parlamentu pulcējās ap 190 Latvijas lauku un mazpilsētu kopienu pārstāvji kā arī Latvijas Saeimas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Zemkopības ministrijas un citu reģionālajā attīstībā ieinteresēto valsts pārvaldes institūciju, nevalstisko organizāciju un pašvaldību pārstāvji.

1.Latvijas lauku kopienu parlamenta mērķis ir dialogā starp lauku pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un politikas veidotājiem un īstenotājiem identificēt konkrētas rīcības, kas īstenojamas tuvāko divu gadu laikā, lai veicinātu Latvijas lauku un mazpilsētu kopienu ilgtspēju.

Balstoties uz reģionālajās tikšanās identificētajām Latvijas lauku kopienu attīstības vajadzībām un 1.Latvijas Lauku kopienu parlamenta tematiskajās darba grupās apspriesto, 1.Latvijas Lauku kopienu parlamenta dalībnieki aicina Latvijas lauku un mazpilsētu kopienas, Latvijas Valsts prezidentu, Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu, valsts pārvaldes, nevalstiskās organizācijas, komersantus, sociālos partnerus un aktīvo Latvijas sabiedrību atbalstīt šo rezolūciju un savu resursu un kompetences ietvaros pievienoties tās īstenošanai.

Latvijas Lauku foruma iniciatīva – 1.Latvijas Lauku kopienu parlaments ir iespēja Latvijas lauku ilgtspējīgai attīstībai, kur līdzsvarā tiek apzinātas ekonomiskās, sociālās, pilsoniskās un politiskās aktivitātes, kas vairo mūsu valsts galveno kapitālu – cilvēkus un dabu. Šī rezolūcija sniedz konkrētus risinājumus tiem izaicinājumiem, kas ir svarīgi Latvijas lauku kopienām.

Latvijas **lauku telpas apdzīvotība** un **kvalitatīvs sociālais kapitāls** ir nopietns izaicinājums ilgtspējīgai Latvijas attīstībai, un Latvijā arvien ir daudz cilvēku, kas par savu dzīves un darba vietu izvēlas laukus. Šo cilvēku skaitu papildina to Latvijas iedzīvotāju intereses un iniciatīvas, kas grib pārcelties uz dzīvi laukos. Mums ir jāpalīdz ar iespēju došanu šādām izvēlēm. Tāpēc visos līmeņos un visos veidos mēs aicinām popularizēt dzīvi un darbu laukos kā pozitīvu un mūsdienīgu praksi.

Domājot par nepieciešamajām rīcībām ilgtspējīgai kopienu attīstībai Latvijas laukos un mazpilsētās, mēs vēlamies likt uzsvāru uz **kvalitatīvas dzīves un darba vides veidošanu**, nevis izdzīvošanu.

Latvijas lauku un mazpilsētu kopienu attīstības stāsti, kā arī izaicinājumi, ar kuriem saskaramies, ir ļoti daudzveidīgi. Tāpēc arī risinājumiem jābūt pielāgotiem katrai vietai, par pamatu ņemot vietējo resursu un vērtību spēku un apvienojot tos ar aktivitāti motivējošām nacionālām iniciatīvām, t.sk., likumdošanu.

Plānojot investīcijas un valsts budžetu, aicinām lemt par pietiekamu līdzekļu apjomu, kas tiek virzīts cilvēku iespēju radīšanai, izglītībai mūža garumā un sadarbības veicināšanai praktisku jautājumu risināšanā gan kopienu, gan institucionālā līmenī.

Nozīmīgs Latvijas lauku un mazpilsētu kopienu ilgtspējīgas attīstības stūrakmens ir komunikācijas veicināšana, gan informācijas un pieredžu apmaiņā, gan mācoties, gan vienojoties par kopīgu savas vietas

nākotnes redzējumu un kopīgām rīcībām, lai "vientuļo cilvēku pūlis" pārtaptu par "aktīvu komandu".

Mūsu vēlamā Latvijas lauku un mazpilsētu nākotne ir aktīvas kopienas, kas:

- STRĀDĀ (*rīkojas, apsēžoties pie viena galda un vienojoties par kopēju rīcību, kā attīstīs vietējās kopienas iespējas un kā viens otram palīdzēs*);
- MĪL (*dara to, kas dod prieku un gandarījumu, meklē sadarbību ar citiem, kuri mīl to, ko dara, jo tas rada pozitīvo enerģiju un spēju radīt*);
- TIC (*tic sev, saviem partneriem, vietējiem iedzīvotājiem, iedzīvotāju spējām un resursiem*);
- APZINĀS SAVAS PAMATVĒRTĪBAS un uz tām būvē savu dzīvi plaukstošā Latvijā.

Lauku kopienu ilgtspējas sekmēšanai nepieciešams veikt sekojošas rīcības:

Nemateriālie resursi daudzveidīgām kopienām.

1. Lai veidotu **dzīvotspējīgas un daudzveidīgas iedzīvotāju kopienas** Latvijas laukos un mazpilsētās, un sekmētu kopienu **attīstības iniciatīvām** nepieciešamo **nemateriālo resursu piesaisti**, nepieciešams:
  - 1.1. Atbalstīt kopienu aktīvistu – līderu darbu, piedāvājot izglītošanās iespējas un iedrošinot kompetentai rīcībai kopienas interešu labā. Mācīt kopienu līderus interaktīvu metožu pielietošanā vietējo cilvēku vajadzību izpētē, piemēram, iedzīvotāju forumi, Sarunas uz dīvana u.tml., kopīgu rīcību identificēšanā un to mērķtiecīgā īstenošanā (*prioritāri kopienu līmenī īstenojama darbība – turpmāk, kopienu līmenis*);
  - 1.2. Īstenot dažādas mūžizglītības aktivitātes kopienā, lai iegūtu jaunas kompetences un iemaņas jebkurā vecumā (*kopienu līmenis*);
  - 1.3. Organizēt iedzīvotāju pašapziņas un pašaktivitātes celšanas pasākumus, t.sk. lai mazinātu iedzīvotāju bailes kļūdoties, kā arī popularizēt alternatīvu pasākumu izmantošanu sociālo saišu stiprināšanai kopienās, piemēram, sporta pasākumi, talkas, kopīgas pusdienas u.tml. (*kopienu līmenis*);
  - 1.4. Apkopot labos piemērus par ziedošanu, filantropiju, sponsorēšanu un mecenātismu kopienas ietvaros, t.sk. vienlaicīgi veicot skaidrojošo funkciju, kā arī popularizējot vietējo kopienu fondu veidošanu (*kopienu līmenis*);
  - 1.5. Atbalstīt un īstenot dažādas paaudžu sadarbības iniciatīvas (*kopienu līmenis*);
  - 1.6. Atbalstīt jauno ģimeņu ģimenisko vērtību saglabāšanu, attīstību, kā arī dzīvesprasmju apguvi (*kopienu līmenis, prioritāri novadu līmenī īstenojama darbība – turpmāk, novadu līmenis*);
  - 1.7. Apzināt un iesaistīt kopienu iniciatīvās vietējos iedzīvotājus, atklājot to „apslēptās” spējas un atrodot tām jēgpilnu pielietojumu kopienas attīstībā. Tai skaitā popularizēt kopienu resursu kartēšanu, sekmēt veidot vietējo resursu datu bāzu veidošanu un to regulāras aktualizēšanas nodrošināšanu (*kopienu līmenis, novadu līmenis*);
  - 1.8. Popularizēt brīvprātīgo darbu un pabeigt brīvprātīgā darba tiesiskā regulējuma izstrādi (*kopienu līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 1.9. Aktivizēt kopienā esošos bezdarbniekus, t.sk. veicinot individuālu pieeju un nodrošinot profesionālu atbalstu bezdarbnieka iekļaušanai darba tirgū (*visos līmeņos*).

Efektīva komunikācija un pieredzes apmaiņa starp kopienām.

2. Lai sekmētu **efektīvu komunikāciju** un veicinātu **pieredzes apmaiņu** un **sadarbību starp kopienām** visā Latvijā, nepieciešams:

- 2.1. Attīstīt daudzveidīgus iedzīvotāju komunikācijas veicināšanas kanālus (iedzīvotāju sapulces, sociālie tīkli, „dzīvais vārds” u.tml.) un veidot aktīvu kontaktu loku kopienās (*kopienų līmenis*);
- 2.2. Veidot publiski pieejamu informācijas bāzi par veiksmīgiem partnerību (NVO, pašvaldība, komersanti) piemēriem vietējās attīstības jautājumu risināšanā, kā arī dažādiem Latvijas formālo/neformālo iniciatīvas grupu pieredzes stāstiem (*kopienų līmenis, novadu līmenis*);
- 2.3. Izstrādāt novada NVO un interešu grupu sadarbības programmas (*novadu līmenis*);
- 2.4. Atbalstīt kopienu sadarbības stiprināšanas projektus (*kopienų līmenis, prioritāri nacionālā līmenī īstenojama darbība – turpmāk, nacionālais līmenis*);
- 2.5. Izveidot kopienu/NVO koordinātoru vislatvijas tīklu, sekmējot viņu pieredzes apmaiņu un kompetenču pilnveidošanos vietējās attīstības jautājumos (*kopienų līmenis, nacionālais līmenis*);
- 2.6. Regulāri pētīt NVO sektoru un pilsonisko sabiedrību Latvijā (*nacionālais līmenis*).

Kopienų aktīva iesaiste, līdzdalība, līdzdarbība un līdzatbildība.

3. Lai veicinātu **kopienų aktīvāku iesaisti un līdzdalību** lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī veicinātu kopienu aktīvu **līdzdarbību un līdzatbildību** par kopienų attīstības jautājumiem, nepieciešams:
  - 3.1. Veicināt sociālo tīklošanos, respektējot dažādu iedzīvotāju grupu vajadzības un specifiku (katram sava pieeja – jaunieši, seniori u.tml.), kas palīdz veidot kopienų kopējo balsi dialogā ar pašvaldību (*kopienų līmenis*);
  - 3.2. Kopienām mācīties definēt attīstības mērķi, izskaidrot tiešos ieguvumus kopējas idejas īstenošanai, nākt ar vienotu iniciatīvu (sadarbības piedāvājumu) un veidot aktīvu dialogu ar pašvaldību (*kopienų līmenis*);
  - 3.3. Veicināt aktīvāku pašvaldību uzdevumu (ar atbilstošiem resursiem) deleģēšanu NVO sektoram (*novadu līmenis*);
  - 3.4. Atbalstīt dažādu, uz jēgpilnu iesaisti balstītu, NVO līdzdalības formu radīšanu (piemēram, iedzīvotāju padomes) novadu pārvaldībā, lēmumu pieņemšanā (*novadu līmenis*);
  - 3.5. Īstenot vietējās kopienų līdzdalības nozīmes popularizēšanu pašvaldībā, valsts pārvaldē (piemēram, pieredzes apmaiņas pasākumi, brīvprātīgā darba dienas, kampaņas u.tml.) veicinot valsts pārvaldes iestāžu darbinieku atvērtību un elastību sadarbībā ar kopienu pārstāvjiem (*nacionālais līmenis*).

Lauku telpas pozitīvais tēls un pievilcība uzņēmīgu cilvēku vidū.

4. Lai veidotu **lauku telpas pozitīvu tēlu** un tās **pievilcību** uzņēmīgu cilvēku vidū, nepieciešams:
  - 4.1. Popularizēt savu vietu, tādā veidā kopienā radot vietas vērtības apziņu un veicinot iedzīvotāju identificēšanos ar to. Atbalstīt iniciatīvas iedzīvotāju piederības sajūtas veidošanā un saglabāšanā (*kopienų līmenis*);
  - 4.2. Apzināt savas vietas tradīcijas, saglabāt tās un radīt jaunas tradīcijas, kas ir izmantojamas uzņēmējdarbībā (*kopienų līmenis*);
  - 4.3. Popularizēt iespējas darba vietu radīšanai un uzņēmējdarbībai ārpus lielajām pilsētām, piemēram, kopienā esošo resursu popularizēšanas kampaņas, kas parāda kopienų atvērtību uzņēmējdarbībai un nodarbinātībai (*kopienų līmenis, novadu līmenis*);
  - 4.4. Īstenot programmu/iniciatīvu “Iespējamā misija dzīvei un darbam laukos” (*kopienų līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 4.5. Veidot dzīves laukos popularizēšanas kampaņu, izceļot lauku telpas un kopienų iespējas (*nacionālais līmenis*).

Zeme un citi resursi dzīvošanai un darbam.

5. Lai sekmētu **zemes (resursu) noturēšana** savā **kopienā** (īpašumā), un veicinātu **resursu (t.sk. zemes) pieejamību dzīvošanai un darbam** laukos, nepieciešams:
  - 5.1. Stiprināt sabiedrības apziņu par zemi (t.sk. citus dabas resursus) kā nozīmīgu resursu (t.sk. globālajā kontekstā) (*kopienas līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 5.2. Nodrošināt pašvaldības un valsts zemes / dzīvojamā fonda pieejamību mājokļiem un uzņēmējdarbības attīstībai jaunienācējiem laukos (*novadu līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 5.3. Veidot valsts zemes fondu (*nacionālais līmenis*);
  - 5.4. Īstenot nacionālu programmu, kas piešķir grantu vai citādu atbalstu jaunienācējiem laukos (darbam un uzņēmējdarbībai) (*nacionālais līmenis*);
  - 5.5. Sekmēt zemes resursu ilgtspējīgu uzturēšanu un to lietderīgu izmantošanu (*visos līmeņos*).

Vietējo produktu un uzņēmēju sabiedriska atzišana un atbalsts.

6. Lai palielinātu **vietējo produktu un vietējo uzņēmēju sabiedrisku atzišanu**, tai skaitā veicinātu **vietējās ekonomikas un vietējo vērtību veidošanos**, un nodrošinātu **finanšu resursus uzņēmējdarbības uzsākšanai**, nepieciešams:
  - 6.1. Informēt un izglītēt sabiedrību par vietējo produktu patēriņu un pievienotās vērtības atgriešanos vietējā kopienā (*visos līmeņos*);
  - 6.2. Popularizēt vietējos ražotājus un vietējos produktus, attīstot tās piegādes ķēdes, rīkojot vietējos tirdziņus, veidojot vietējo produktu atzišanas un atpazīstamības atbalsta sistēmas, popularizējot vietējos produktus un ražotājus pašvaldību u.c. noteiktai teritorijai piesaistītu organizāciju mājas lapās (*visos līmeņos*);
  - 6.3. Īstenot bioloģisko produktu vietējā patēriņa veicināšanas pasākumus (pircēju izglītošana, regulējumi, kas rada ekonomiskus labumus vietējam patēriņam) (*visos līmeņos*);
  - 6.4. Veicināt sociālās uzņēmējdarbības attīstību, tādējādi sekmējot vietējo resursu un vērtību radīšanu kopienā (*visos līmeņos*);
  - 6.5. Veicināt krājaizdevu sabiedrību un kooperatīvu veidošanos, īpašu uzmanību pievēršot pašvaldību aktīvai līdzdalībai ideju radīšanas un attīstības procesos (*visos līmeņos*);
  - 6.6. Veicināt izpratni par radošās ekonomikas nozīmi mūsdienu reģionālai attīstībai, kur būtiska ir IKT izmantošana saimnieciskās darbības veikšanai - darbs ir tur, kur es dzīvoju, piemēram, attālinātais darbs (*visos līmeņos*);
  - 6.7. Pašvaldībām dot iespēju līdzfinansēt uzņēmējdarbības attīstības iniciatīvas (konkursi, balvas, ideju konkursi, konsultatīvais atbalsts), kā arī sekmēt uzņēmējdarbību veicinošas infrastruktūras attīstību mazpilsētu un lauku teritorijās (*novadu līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 6.8. Piemērot nodokļu atlaides pirmajos uzņēmuma darbības gados, t.sk., teritorijās, kurās nav dabīgi veidojušies labvēlīgi nosacījumi uzņēmējdarbības attīstībai (*novadu līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 6.9. Īstenot nacionālas programmas finanšu resursu pieejamībai biznesa uzsākšanai (riskā kapitāls, sēklas finansējums, ko tradicionāli nefinansē bankas u.tml.) (*nacionālais līmenis*);
  - 6.10. Sekmēt publisko finanšu instrumentu pieejamību uzņēmējdarbībai, neveidojot papildus ierobežojumus (līdzfinansējuma likmes u.tml.) (*nacionālais līmenis*);
  - 6.11. Mazināt administratīvo slogu jaunajiem uzņēmējiem, optimizējot veicamo kontroles institūciju darbību (vienas pieturas princips), lielāku uzmanību pievēršot kontrolējošo institūciju konsultatīvo un izglītojošo funkciju veikšanai darbā ar jaunajiem un topošajiem uzņēmējiem (*nacionālais līmenis*).

Finansējums attīstības iniciatīvām.

7. Lai sekmētu kopienu **attīstības iniciatīvām** nepieciešamā **finansējuma piesaisti**, nepieciešams:
  - 7.1. Rast izpratni, ka sabiedriskais finansējums jāiegulda tādā infrastruktūrā, kas ir pamatota ar iedzīvotāju vajadzībām un nerada papildus slogu infrastruktūras uzturēšanā, kā arī tiek papildināta ar atbalstu kopienu iniciatīvām (*novadu līmenis*);
  - 7.2. Sadarbībā ar pašvaldībām definēt, kas ir lauku teritorija. Projektiem, kas tiek īstenoti lauku teritorijās izveidot papildus ieguvumu sistēmu, kas ļaus nekonzentrēties tikai uz pašvaldību centriem (*nacionālais līmenis*);
  - 7.3. Projektiem, kas tiek īstenoti izmantojot LEADER pieeju, paredzēt ES finansējumu gan maza apjoma infrastruktūrai, gan aktivitāšu saturiskajam nodrošinājumam un projektu administrēšanai (*nacionālais līmenis*).

Mācīšanās mūža garumā.

8. Lai sekmētu kopienu **mācīšanās** procesus **mūža garumā**, nepieciešams:
  - 8.1. Īstenot aktivitātes, kurās iedzīvotāji (īpaši bērni un jaunieši), var iepazīt un „izmēģināt” dažādas profesijas kopienā (*kopienas līmenis*);
  - 8.2. Attīstīt dažādu prasmju apguves darbnīcas, kas tiek īstenotas uz vietējo skolu bāzes (*kopienas līmenis, novadu līmenis*);
  - 8.3. Nodrošināt uz rezultātu orientētu mūžizglītības speciālistu (iespējams apvienojumā ar kopienu koordinatoru un/vai konsultantu) katrā pašvaldībā (*novadu līmenis*);
  - 8.4. Veicināt kvalitatīvu profesionālās izglītības iestāžu tīkla saglabāšanos reģionos (*novadu līmenis, nacionālais līmenis*);
  - 8.5. Īstenot nacionālu programmu pedagogiem, kas darbojas kopienu mūžizglītošanā (*nacionālais līmenis*);
  - 8.6. Veicināt profesionālās izglītības izvēli skolēnu vidū (*visos līmeņos*).

Pašvaldību veicinošā loma kopienu attīstībā.

9. Lai stiprinātu **pašvaldības veicinošo lomu** kopienu ilgtspējīgai attīstībai Latvijas laukos un mazpilsētās, nepieciešams:
  - 9.1. Pašvaldības budžetā paredzēt finansējumu iedzīvotāju iniciatīvām (mazo projektu konkursi), kā arī līdzfinansējumu sabiedrisko aktivitāšu projektiem, ko īsteno kopienas (*novadu līmenis*);
  - 9.2. Sekmēt pašvaldības īpašumā esošo telpu pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām sabiedriskā labuma aktivitāšu īstenošanai. Kopā ar kopienu pārstāvjiem meklēt risinājumus „tukšo” ēku apdzīvošanai (*novadu līmenis*);
  - 9.3. Attīstīt sadarbības praksi, kur NVO apsaimnieko pašvaldības īpašumus (*novadu līmenis*);
  - 9.4. Nodrošināt dažādu speciālistu pieejamību ārpus novadu centriem (jauniešu koordinatori, uzņēmējdarbības speciālisti, juristi u.c.) (*novadu līmenis*);
  - 9.5. Sadarbībā ar kopienu centriem veidot pakalpojumu vienas pieturas aģentūras punktu tīklu (*novadu līmenis*);
  - 9.6. Informāciju par sabiedrisko apspriešanu sniegt iedzīvotājiem pieejamos veidos (*novadu līmenis*).

1. Latvijas Lauku kopienu parlamenta rezolūcijas īstenošanas uzraudzībai ir izveidota padome, kas, regulāri tiekoties, laikā līdz 2. Latvijas Lauku kopienu parlamentam (2015.gads), rūpēsies par rezolūcijā identificēto rīcību īstenošanu praksē. Tomēr rezolūcijas īstenošana nav tikai 1. Latvijas Lauku kopienu parlamenta iniciatora – biedrības „Latvijas Lauku forums” un Kopienu parlamenta padomes darbs. Tas ir visu ilgtspējīgā kopienu attīstībā ieinteresēto organizāciju, politiķu, institūciju, speciālistu un entuziastu darbs.

Papildus informācija: www.laukuforums.lv

1. Latvijas Lauku kopienu parlamenta dalībnieku vārdā
aktivitātes iniciators „Latvijas Lauku forums”
laukuforums@gmail.com
t.28855427

valdes priekšsēdētājs
Valdis Kudiņš
valdis.kudins@gmail.com
t.28811439